

Det Kgl. Finansdepartement
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref: 06/4256 FM CW

Vår ref: 1182/06/MW/530

Dato: 25.10.06

Høring - NOU 2006:17 - Kredittforening som konsernspiss

Samvirkeutvalget er et kontakt- og samarbeidsforum for Coop NKL BA, Norsk Landbrukssamvirke, NBBL og Det Kgl. Selskap for Norges Vel. Samvirkeutvalget er bl a opptatt av rammebetingelser for samvirke som foretaksform, uavhengig av virksomhetsområde, og ønsker med dette som utgangspunkt å knytte noen kommentarer til ovennevnte utredning.

Samvirkeutvalget har med stor interesse fulgt Banklovkommisjonens arbeid og de synspunkter og konkrete forslag om kredittforeninger generelt og Landkreditt spesielt, som er fremmet i henholdsvis *NOU 14:1998 Finansforetak m.v.* og *NOU 14:2002 Finansforetakenes virksomhet II*.

Til hovedkonklusjonen

Samvirkeutvalget synes derfor i utgangspunktet det er svært gledelig at det nå åpnes for at også kredittforeninger kan være konsernspiss/morselskap i et finanskonsern etter holdingmodellen. Dette betyr at samvirkemodellen, som kredittforeninger er organisert etter, i dette tilfellet blir likestilt med AS og ASA.

Prinsipielt mener vi at det er *samvirke som foretaksform* som må kunne aksepteres på linje med AS og ASA. Det betyr at samvirkeselskaper også organisert som andelslag må kunne godkjennes innen finanssektoren, evt også som morselskap og konsernspiss i finanskonsern.

Sentralt i myndighetenes vurdering av Landkreditt og eierforholdet til Landkreditt Bank, har vært at kredittforening ikke kan hente inn egenkapital i aksjemarkedet. På bakgrunn av egenkapitalvurderingen, er det følgelig en svakhet at Banklovkommisjonen heller ikke i denne omgang har vurdert det samvirkebaserte *andelslaget* som et alternativ. I andelslaget betaler medlemmene inn et andelsinnskudd som bidrag til foretakets egenkapital, tilsvarende det som gjøres i aksjeselskaper. Forskjellen er at man ikke kan hente inn kapital i det åpne markedet. Samvirkeforetak er fundert på den totalnytte medlemmene kan hente ut av foretakets virksomhet. Man skulle følgelig tro at det vil være like stor interesse i et andelslag for å bygge opp en forsvarlig andels- og egenkapital som grunnlag for medlemmenes brukernytte i helhetlig perspektiv, som det vil være i et aksjeselskap, der formålet er kapitalavkastning.

Samvirkeutvalget viser til at finanskonsern også kan organiseres etter modellen for såkalt blandet konsern. Det vises til at forsikringsselskaper, enten de er aksjeselskap eller samvirkebaserte, og banker som driver egen virksomhet, kan eie andre finansforetak i henhold til de regler som gjelder for såkalt blandet konsern. Vi kan ikke se at det skulle være noe i veien for at også samvirkeforetak med egen virksomhet skulle kunne være morselskap etter blandet konsern-modellen. Følgelig, i finanslovgivningen samlet sett, mangler samvirke som foretaksform fortsatt de samme muligheter som AS/ASA.

Samvirkeutvalget:

Coop NKL BA, Norsk Landbrukssamvirke, Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL) og Det Kgl. Selskap for Norges Vel
Sekretariat:

Det Kgl. Selskap for Norges Vel, Postboks 115, 2026 SKJETTEN
Telefon 64 83 20 00 Telefaks 64 83 20 01 E-post: may.woldsnes@norgesvel.no

Likestilling av foretaksformer – samvirkeforetaks plass i norsk finansnæring

Samvirkeutvalget mener prinsipielt at ulike foretaksformer, qua *selskaps-/foretaksform*, må kunne sidestilles, så sant øvrig sektorspesifikk lovgivning oppfylles. Innen finanssektoren innebærer dette at krav til sikkerhet og soliditet oppfylles i konsernets samlede virksomhet, enten morselskapet er et AS, ASA eller samvirkeforetak (andelslag eller forening).

Samvirkeutvalget viser til Landkreditts utfordringer ved etablering og drift av Landkreditt Bank. Vi kan ikke forstå de krav og kapitalbegrensningsforhold som myndighetene i den forbindelse har innført, tilsynelatende kun basert på morforetakets *foretaksform*, ettersom finanslovgivningens øvrige krav oppfylles.

Samvirkeforetaks status og rolle internasjonalt

Et forbud mot at en kredittforening skulle kunne være konsernspiss i finansforetak er egentlig en prinsipiell diskusjon om hvilken plass samvirkeforetak skal ha innen finanssektoren i Norge. Den utbredelse som samvirkebaserte bank- og kredittforetak har i andre land, bl a Canada, Frankrike og Nederland, tyder på at samvirke er en velegnet organiseringsform også innen denne sektor av økonomien.

Vi viser også til at det på internasjonalt nivå, inkl FN og EU, er en sterk anerkjennelse av samvirke som foretaksform. Vi viser bl a til FNs resolusjon av 19. desember 2001 og til FNs Internasjonale Arbeidsorganisasjon (ILO) som i 2002 vedtok en egen rekommendasjon om fremme av samvirke (*Recommendation 193 Promotion of Cooperatives*). Rekommendasjonen, som Norge har sluttet seg til, sier at "*It is recognized that cooperatives operate in all sectors of the economy. ...*". Avsnitt 7. (2) slår fast at "*Cooperatives should be treated in accordance with national law and practice and on terms no less favourable than those accorded to other forms of enterprise and social organization. ...*". EU har likeledes gjennom eget regelverk bl a lagt til rette for etablering av transnasjonale samvirkeforetak (SCE-foretakene), på linje med transnasjonale selskaper for øvrig.

Vi har også merket oss regjeringens positive holdning til samvirke, bl a i dens tiltredelseserklæring, hvor man uttrykker ambisjon om å fremme en egen lov om samvirke som skal gi samvirke-modellen økte utviklingsmuligheter, samt å gi andelskapital og grunnfondsbevis rammebetingelser som gjør at de framstår som realistiske alternativer til aksjer.

Ønske om mangfold og konkurranse, også for foretaksformer ut fra mål for virksomheten

De ulike måter økonomisk virksomhet organiseres på bør reflektere *målet* eller *innretningen* på virksomheten. Hovedmålet for et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap er avkastning på eiernes investerte kapital, mens samvirkeforetaket har et formål om medlemmenes brukernytte i et større perspektiv. Kapital og kapitaloppbygging er et middel, ikke et mål i seg selv. – Se Landkreditts formål om å bidra til bedre økonomi for medlemmene. Det bør følgelig være åpning for mangfold og konkurranse også når det gjelder valg av hensiktsmessige foretaksformer, ikke bare mellom de enkelte foretak organisert som AS/ASA.

Styrking av den selskapsrettslige lovgivning om samvirkeforetak, inkl kredittforeninger, gjennom egen lov

En egen selskapslov om samvirkeforetak, slik det foreligger forslag til i *NOU 2002:6 Lov om samvirkeforetak*, vil tydeliggjøre de selskapsrettslige rettigheter og plikter for samvirke som foretaksform. Slik *samvirkeforetak* er definert i lovutkastet, vil loven omfatte både samvirkeselskap og økonomisk forening, hvori innbefattet kredittforeninger. En egen selskapslov om samvirkeforetak vil ventelig gjøre foretaksformen mer kjent og følgelig skape større innsikt i, forståelse og aksept for foretaksformens innhold og særpreg.

Maktspredning og sammensetning av styrende organer som reflekterer kundestrukturen i døtre

NOU 2006:17 viser til Banklovkomisjonens drøfting av maktspredning, kundeinnflytelse og sammensetning av representantskap som reflekterer kundestrukturen i foretak som ikke er stiftet med morselskap i aksjeselskapsform (*NOU 2002:14*)

Med utgangspunkt i holding-modellen, kan vi ikke se at kundene i heleide datterselskap hvor AS/ASA er konsernspiss har noen større innflytelse. I forhold til det som er hovedmålet med virksomheten for de ulike foretaksformer, vil vi anta at brukerinteressene og brukerinnflytelsen er vel så godt ivaretatt i et konsern med kredittforening som morselskap: Kredittforeningen er styrt og drevet av medlemmene, og konsernets samlede resultat er av betydning for måloppnåelsen i et totalperspektiv. Følgelig er fornøyde kunder/brukere og gode økonomiske resultater også i datterselskapene en forutsetning.

Samvirkelovutvalget (*NOU 2002:6*) har lagt til grunn at samvirkeforetakene utøver store deler av sin virksomhet gjennom datterselskaper. Disse datterselskapene må organiseres som aksjeselskaper. Vi kan ikke se noe som taler for at samvirkeforetakene skal pålegges å ta kunder i disse aksjeselskapene inn som medlemmer. På generell basis synes ikke dette å være noen problemstilling i forhold til Samvirkelovutvalgets innstilling og vi kan følgelig ikke se at det skulle være spesielle forhold som taler for en slik løsning i finanssektoren. Kriteriene for medlemskap i morforetaket er en funksjon av foretakets formål og funksjon.

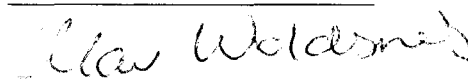
Avsluttende merknader

Vi ser fram til en videre samlet behandling av Banklovkomisjonens utredninger, og tillater oss å håpe på et felles lov- og regelverk som vil være gjeldende for *alle* foretaksformer, forutsatt at de grunnleggende krav som følger av bransjens ansvar og risiko oppfylles.

Samvirkeutvalget ser også fram mot at det blir vedtatt en egen samvirkelov, som vil synliggjøre og gi større kunnskap om og forståelse for samvirke som foretaksform på alle virksomhetsområder.

Vennlig hilsen
Samvirkeutvalget

Ralph Norberg
Leder
(sign.)

May Woldsnes
Samvirkeutvalgets sekretær
Tlf 64 83 20 13 / 900 56 732